

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: În țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

••••••••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Țăranii plătesc datoriile... — Băncile românești din Ardeal. — Vota rea legilor și aplicarea lor. — Aplicarea de compensațiune. — Aplicarea legii conversiunii: Jurisprudențe. — Bibliografie.

Țăranii plătesc datoriile...

Trei ani de moratorii s'au succedat până acum, unul după altul. Trei ani de intoxicație completă a economiei naționale. Demagogia a făcut pe mulți să creadă, că satele n'au de unde mai plăti. Adevărul este, că în cursul celor trei ani prea puțini țărani au mai călcat pragul vreunei bănci pentru a plăti datoria veche. Dar explicația acestui fapt este una singură: Lipsa oricărei măsuri de constrângere față de debitori.

Căci intradevăr curiozitatea legilor de conversiune nu era reducerea și eșalonarea datoriilor, cu cari toată lumea era împăcată, ci moratoriul de ani de zile fără nici un fel de obligație de plată din partea țăranului, ca și când acest țăran în ultimii trei ani nu ar mai fi agonisit nimic.

Dacă țăranul nu putea să plătească mult în acest timp, putea să plătească totuși ceva, o cotă minimală, și în felul acesta — dacă ar fi existat o normă care să-l oblige (o normă care să se aplice) — nu s'ar fi rupt pur și simplu orice legătură între debitor și creditor.

Avantajul unei astfel de măsuri, care nu a existat, ar fi fost incalculabil și pentru economia națională și pentru punerea însăși în aplicare a legii de conversiune care ar fi urmat, după cum incalculabile au fost pagubele de ordin material și moral — deopotrivă — prin absența totală a oricărei măsuri coercitive.

Cine a intrat în timpul ultimilor trei ani în locul unei bănci de provincie, nu va uita desigur icoana tristă, pe care i-o înfățișa interiorul cu atmosfera lui greoaie de liniște din țințirim.

Nicăiri, nici o mișcare.

În timpul celor trei ani de moratoriu, câte bănci de provincie, atâtea mori părăsite.

Dacă aceste instituții ar fi format proprietatea câtorva numai, pe cari să-i poți număra pe degete, interesul pe care ar fi trebuit să li-l poarte și public și legiuitor, ar fi fost, desigur, un ce mai puțin necesar.

Dar în jurul acestor bănci se grupau și în averea lor erau acumulate toate economiile celor mulți, cari și ei aveau un drept de ocrotire pentru truda lor nemăsurată.

Ce e mai mult: Spiritul de economie însuși era strâns legat de soarta acestor instituții.

Prea puțini au fost însă acei, cari au înțeles acest lucru.

Și cu cât vremea trecea, an după an, cu atât elanul nădejdlor legate de fiecare lege votată scădea, iar în locul lui se furișa, ca a păclă deasă și otrăvitoare, îndoiala din ce în ce mai pronunțată în posibilitatea oricărei reveniri din calea haosului, inaugurat de o reformă necesară, dar dela început — și în mod repetat apoi — greșit pusă în aplicare.

Consecințele moratoriilor nu au fost desigur numai acestea, căci cei trei ani „slabi” pentru bănci au fost în același timp și trei ani nenorociți pentru bugetul Statului.

Ridicată obligațiunea de plată față de unii, lumea a început să se familiarizeze cu ideea de a nu mai plăti nimănui, nici chiar Statului.

În felul acesta se explică restanțele considerabile la impozite, pe mulți ani în urmă, într'un timp

când lipsa de obligații față de creditori era cel mai bun prilej pentru achitarea angajamentelor față de Stat.

Toate au însă o limită.

Cea dintâiu măsură hotărâtă de a pune în aplicare o lege, de a respecta o scadență fixată, schimbă ca prin farmec întreaga atmosferă de depresiune.

Căci de săptămâni întregi curg pe toate drumurile și cărările mii de țărani spre orașe, pentru a-și plăti datoriile.

Intregul personal al băncilor este pus la dispoziția debitorilor agricoli și totuși acest personal nu poate servi toată lumea, care se prezintă la ghișeu.

Băncile lucrează de dimineața și până seara târziu.

Localul lor este azi neîncăpător pentru marea afluență dela sate.

Ce e mai mult însă: De nicăiri nici un protest. Nici măcar o singură plângere. Nimeni nu se bocește, că n'are bani.

Țăranii plătesc fără murmur. Căci într'adevăr și ei recunosc, că reducerile făcute sunt mai mult decât suficiente.

Examinând chipurile celor cari se prezintă la ghișeele băncilor, nu vei întâlni decât fețe bucurate.

Intrebând pe unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai lumii bancare din Ardeal cum își explică această întorsătură neașteptată a lucrurilor, dl Dr. Ilie Beu, președintele băncii „Albina” din Sibiu, ne răspunde:

„Dă ai cetit în „Georgicele” lui Virgiliu, că „marile virtuți au părăsit întâi orașele și numai mai „apoi — târziu de tot — și satele Italiei romane.

„Adevărul acesta îl vedem cu ochii și la noi, cu „o mică deosebire:

„Cinstea și respectul legilor există și astăzi în „rândurile țărânilor noastre. Dar nimeni nu putea „cere dela țăran să meargă cu bunul său simț, atât „de bine cunoscut, până acolo, ca să plătească și „atunci când legile și oamenii îl opreau să o facă.

„Iată, acum, cea dintâi măsură de a pune cu „adevărât în aplicare o lege votată dovedește cu pri- „sosință că lumea dela sate știe să-și respecte anga- „jamentele“.

L. T.

Băncile românești din Ardeal.

— Efectul legii bancare. —

Sub acest titlu a apărut în „Țara Noastră” No. 733 din 10 crt. un articol judicios de P. Nemoianu, despre situația băncilor noastre mici creată prin legea bancară. În greaua noastră situație în urma efectelor diverselor conversiuni și mai recent a legii bancare, ne bucură că din zi în zi se ridică tot mai multe voci românești pentru apărarea inte-

reselor băncuțelor noastre, cari se confundă cu interesele noastre naționale! Una dintre aceste voci este și articolul dlui P. Nemoianu, ce-l reproducem în întregime:

Legea pentru reglementarea comerțului de bancă a dat cea mai grea lovitură economică, socială și chiar politică Ardealului și Banatului.

Sub raport economic, legea bancară însemnează decretarea exproprierii capitalului financiar românesc, destul de greu atins, dar nu în folosul Statului român, ci în folosul particular, în favoarea marelui capital, mai mult sau mai puțin românesc.

Obligația de fuzionare și de concentrare constituie numai o mască a exproprierii pe care o denunțăm, deoarece nu s'a născut încă marele capitalist dotat cu slăbiciunea altruistă, care să nu profite de situația strâmtorată a băncilor mici, a căror viață este limitată la maximum 5 ani dela promulgarea legii Pentru a scăpa de această expropriere, ele nu pot nici măcar lichida decât încredinșându-și avutul lor marilor bănci, legea bancară impunând lichidarea lor în 5 ani în timp ce legea conversiunii prevede amortizarea datoriilor în 17 ani.

Dacă însă lupta aceasta de extirpare s'ar da între marele și micul capitalist român, poate că nici nu am protesta. Viața la foștii robi economici și politici ne-a învățat, că nu acela dă care are avere mare, ci cel care are suflet mare. Și în bagajul ei sufletesc, din fericire, generația Unirii mai păstrează încă o însemnată doză de dărnicie pentru cei ce au, dar nu le este de ajuns — însă cu o singură condiție: ca ei să fie români. Făuritorii legii bancare ne cer însă mai mult! Ei au crezut că, Ardealul și Banatul trebuie să fie în același timp și tributarii finanței minoritare, singura care scapă, atât de efectele conversiunii, — având un portofoliu agricol redus — cât și aceleia bancare, întrunind condițiile de capital, în mare parte, încă dinainte de Unire.

Sub raport social, legea bancară ne va împiedeca, pentru multă vreme, de a ne gândi la înjghebarea unei burghezii românești în orașele din Ardeal și Banat unde, până în prezent, elementul românesc din aceste provincii numai prin intermediul acestor bănci țineau un slab contact cu viața mercantilă, care este decisivă și pentru conducerea politică a unui stat. Dovada ne-o servește legea bancară, care are o părintească grijă de marele capital, indiferent de naționalitate, declarând însă — prin organele menite a aplica legea amintită — de „cadavre rău mirositoare” micile bănci românești, cari în ultima jumătate de veac a robiei noastre politice au constituit citadela cea mai puternică a apărării noastre naționale și economice.

Această stare de lucruri, generația Unirii nu o poate primi fără să opună cea mai dărză rezistență. Nu există imperativ superior de Stat care să ne ceară jertfa de a ne supune hegemoniei economice mino-

ritare! În Banat, mai ales, în sensul legii bancare nu va mai putea exista nici o singură bancă românească, locală, ci numai bănci minoritare.

În fața primejdiei incomensurabile abia schițată mai sus, băncile românești din Ardeal și Banat, ca și întreaga intelectualitate a acestor provincii trebuie să se mobilizeze, arătând factorilor politici de bună credință, ca și opiniei publice românești de pretulindeni, că elementul românesc din Ardeal și Banat printr'o greșită legiuire este pus la cea mai grea încercare de ordin sufletesc. El trebuie să aleagă între lupta dusă pe linia tradițională și a naționalismului, ca aceea socială decretată oficial de legea bancară, care înlătură ideea statului național.

Pentru orice român cu conștiința națională trează obiectivul trebuie să fie: ajutorarea micilor bănci românești în raport cu legea conversiunii, în rând cu marile bănci și modificarea legii bancare cel puțin în sensul ca ele să-și poată continua activitatea lor cu toate drepturile din trecut atâta timp cât vor dura efectele conversiunii.

Altfel, legea bancară va însemna o expropriere a micului capital românesc în folosul marelui capital mai ales minoritar, ceea ce generația Unirii nu va putea tolera, sau dacă o va îngădui, se va înmormânta și ideea Statului național.

P. Nemoianu.

Votarea legilor și aplicarea lor.

Țara românească nu s'a simțit lipsită de legi de când a intrat în perioada ei modernă de organizare. Din contră, fiecare sesiune parlamentară a ținut s'o întrecă pe cealaltă în această privință, ca și când parlamentul ar avea unica misiune de a stabili mereu cifre-record în votarea legilor. Există la noi o tendință, o aviditate neobicinuită pusă în slujba învierii legilor. Cu, sau fără justificare, fiecare guvern se simte obligat, să modifice cel puțin un articol — două, din legile votate de predecesorul său, dacă nu chiar întreaga economie a acestora.

Nu vom căuta noi, să stabilim în adâncul problemei, de unde provine această sete, acest neastâmpăr în ce privește legiferarea românească. Dar oricât am ignora lucrurile, nu putem să nu punem fenomenul în legătură cu trecutul istoric al acestei țări. Am dus mereu o viață svăpăiată, ciocnindu-ne permanent oștirile la fosta graniță a Milcovului. Iar când luptele fratricide ne mai dădeau răgaz, abia de pridiidiam să facem față apărării hotarelor țării, în contra năvălirilor de tot felul și cari se ridicau din toate părțile. Câte popoare înconjurătoare, sau venind din adâncurile Răsăritului, nu ne-au râvnit pământurile și n'au alergat în spre această parte a Europei, ca spre un Canaan cuvenit tuturor și deschis celor ce-l vor cutropi. Astfel viața stabilă în țara românească nu s'a putut decât târziu și cu greu încropi. Efemeritatea a fost speci-

ficul tuturor înfăptuirilor râvnite în decursul timpului. Domnii se succedau permanent unii după alții, schimbând la perioade nespuse de dese, tot ce se întemeiasse înaintea lor. Schimbarea nu privia însă numai legile, sau partea juridică a vieții, ci odată aceasta intervenită în persoana Domnului, aducea cu sine răsturnarea întregii structuri a orânduirii interne cu darea la o parte a slujbașilor dela cel mai mic, până la cel mai înalt în grad, apoi modificarea birurilor, a zeciuelilor, a vămilor și chiar a domiciliilor iobagilor. Exod întreg de oameni și gospodării se producea, odată cu moartea, fuga, sau învingerea unui Domn; legi noi și orânduirii schimbate în întregul domeniu al vieții își făceau loc odată cu un asemenea eveniment.

Acest fel de a viețui, înoculat în activitatea publică și privată de-a lungul veacurilor, ne-a intrat în sânge ca o otravă și e natural că în decursul timpului n'a rămas fără urmări. Ne-am adaptat acestui fel de a vedea lucrurile, chiar când împrejurările s'au schimbat cu desăvârșire. Și ne simțim și astăzi dominați de mania reformelor, de ardoarea învierii, fără să fim în stare să ne dăm seama dacă este sau nu necesar și fără să ne facem socoteala, dacă o schimbare a concepției unei legi, aduce un bine sau un rău. Astfel se explică într'o măsură oarecare, impulsul nestabilității în viața juridică a țării românești.

Dar n'a fost numai aceasta. Ca un colac peste pupăză, s'a adăugat pornirii istorice care tind să refacă orice înfăptuire, râvna noastră de imitație. Ca stat nou, care abia de vreo cincizeci de ani s'a așezat pe baze moderne și încă așa de moderne că a rupt-o definitiv cu trecutul chiar în părțile bune ale acestuia și demne de a fi păstrate, ne trebuia o organizare corespunzătoare situației. Și atunci s'a alergat în toate părțile după copieri. Am imitat Constituția după Belgieni, am reformat armata după opinii franceze cârpite cu cele germane și am copiat diferite legi după națiunile cari le aveau în ființă la data aceea, fără să ne întrebăm dacă ele ni se potrivesc, sau ba. Modelul francez în special a încăput pe mâna noastră și l-am introdus în toată organizarea noastră colectivă și socială, fapt care a făcut pe unii participanți la congresul presei latine ținut la București la sfârșitul anului 1928, să vadă numai spirit francez în manifestările noastre intelectuale și să adreseze o chemare puțin măgulitoare pentru noi, tuturor Francezilor: „veniți în România, aici totul e francez“.

Ne-am franțuzit astfel în toate privințele, dărâ-mând orice urmă care ne mai lega de reminiscențele caracteristice ale trecutului nostru istoric. Iar la intervale neregulate, pentruca blestemul ancestral să aibă efect permanent, în șuvoiul de legiferări franceze care își făcea pârgie în organizarea statului nostru modern, intervenia un admirator al culturii germane. Așezămintele noastre juridice și instituțiunile publice erau atunci

repede transformate în măsura antipodică în care cultura franceză și germană constituiesc caracteristici deosebite și astfel, un val-vârtej de concepții și idei își făcea loc, nepermițând nici o consolidare de durată. Iar în afară de această influență istorică și încă înainte ca statul modern românesc să se fi consolidat, au hrănit aceste ambițiuni de reformare perpetuă a vieții publice, diferitele revoluțiuni intervenite în Europa, odată cu epoca napoleoniană și chiar după ea, revoluțiuni cari își trimiteau miragiile trandafirii până la noi, prin adepți în fața cărora nu exista nici o împotrivire și al căror fanatism pentru ideea larg umanitară, mergea până la sacrificiul de sine. Aceștia răscoleau atâtea vreme spiritele, până ce reușiau să-și impună ideile.

Iată un complex de împrejurări rezumat în evenimentele de mai sus, care explică într-o largă măsură, felul nostru vecinic mobil de a vedea rostul lucrurilor. La aceasta s'a mai adăugat apoi războiul european, care a sdruncinat cu o lovitură puternică și puținul stabil ce se încropise în țara românească. Un nou iureș de idei și forme a avut loc și a produs o eferverescență mai acută ca oricând, sub a cărui fermentare ne aflăm și astăzi. De aceea la noi se fac mereu legi, legi și iarăși legi.

La marele neajuns al modificării periodice a legilor se adaugă apoi, proasta aplicare a acestora.

Multe din ele nu se modifică pentru că experiența ar fi dovedit această necesitate, ci pur și simplu, pentru că guvernul dela cârmă nu le vede cu aceeași ochi ca cel care le-a votat. Astfel guvernul Iorga-Argetoianu a neglijat pur și simplu legea cumulului făcută de național-țărăniști, a modificat în câteva puncte legea administrativă și a adus acel noian de măsuri contraversate, care a caracterizat întreaga această guvernare. Există deci legi cari se aplică după bunul plac al guvernului dela cârmă, există altele cari se aplică numai în parte și există în fine altele cari nu se aplică deloc. Ziarele ne-au adus nu de mult știrea, că dl Ministru al justiției Antonescu, lucrează la o nouă lege a responsabilității ministeriale, fără ca cea existentă, în vigoare de ani îndelungași, să se fi aplicat vreodată. Și nu s'a aplicat, pentru că nu i-a fost convenabil nici unui guvern. Faptul aplicării ar fi constituit o amenințare reciprocă a partidelor și de aceea fiecare guvern a fost bucuros s'o lase îngropată în colb și uitare.

Dar nu numai legea responsabilității ministeriale nu s'a aplicat. În coloanțele acestei reviste am arătat într'un articol, că nici legea de expropriere și improprietărire nu s'a aplicat în toate prevederile sale. Lațura care viza controlul și măsurile preventive în privința bunului mers al agriculturii a fost complect neglijată. Oricine a făcut cu pământul obținut prin improprietărire tot ce a vrut, desorganizând producția fără ca cei chemați, să fi adus sancțiunile prescise

de lege. Motivul se poate spune că se împletește tot în cadrul calculelor politice. Cum ar putea un guvern și deci un partid, să facă ordine în agricultură unde elementul votant e așa de numeros și care odată flataț prin aplicarea literii legii ar constitui un balast pasiv al electoralității? Oricât de vital interes național ar prezenta deci productivitatea agricolă, țărănimea, în disprețul expres al legii, a fost lăsată să-și facă de cap.

Neaplicarea legilor ar putea să se înșire asupra unui întreg cadru, de o caracteristică concludentă. Tot ce a fost restrictiv în cele mai cardinale legi cari sunt menite să ajute la obținerea unui randament superior în agricultură, a fost pur și simplu lăsat la o parte. Oricine a făcut ce a vrut în acest domeniu fără nici o grijă că va fi vreodată sancționat. Astfel legea poliției rurale din 1864 cuprinde norme și măsuri pentru protejarea și progresul gospodăriei rurale. Toate articolele cari prevăd penalități, au căzut în desuetudine. Nu le-a dat nimeni nici o importanță. Acelaș lucru s'a întâmplat cu legea poliției sanitare din 1912 și cu legea pentru creșterea, îmbunătățirea și apărarea sănătății animalelor. (Vezi ziarul „Argus“ din 1 Iunie a. c. articolul: „Cum e agricultorul așa e și agricultura“ de Aurel Pană). Nimeni nu s'a sinchisit cătuși de puțin pentru integritatea lor aplicare.

De altfel în aplicarea legilor, însaș justiția se găsește foarte des în grea situațiune de pe urma prevederilor insuficient studiate. Așa e cazul cu termenele de urgență și precădere puse în favorul unui anumit fel de procese, cari rareori pot fi respectate, nu permite timpul material, nu permite procedura, nu permite atâtea împrejurări. Totuși nimeni nu se gândește la urmări și în consecință la sesizări. Legea zice, apoi tace și rabdă. Aplicarea ei în adevărata realitate nu obligă pe nimeni. Nepăsarea și indiferențismul sunt mai tari elemente decât legea însaș.

Evident că astfel stând lucrurile, urmările n'au întârziat să se arate. Intocmai ca și fenomenul modificării permanente, neaplicarea legilor a intrat în obiceiul acestui pământ. Nimeni nu se mai teme astăzi de restricțiunile sau sancțiunile conținute de legi. N'am asistat în ultimul timp la un fenomen caracteristic în această privință? La cincisprezece Noembrie urma să se depună prima rată din datoriile convertite, rurale sau urbane. Legea era precisă și categorică. Cu toate acestea, deși parlamentul era în vacanță, deși nimeni nu ceruse, guvernul a trebuit să explice în prealabil pe calea publicității, că nu se gândește să modifice legea și că fiecare interesat este obligat în propriul său avantaj, să-și plătească rata din datoria rămasă după conversiune. Atât de mult s'a obicinuit cetățeanul cu modificarea periodică a legilor și cu neaplicarea lor, încât au trebuit să intervină declarațiuni categorice, că legea conversiunii va fi aplicată. Am ajuns deci la situațiunea că o lege votată și sancțio-

nată are nevoie de propteaua unor declarațiuni făcute de guvern, că ea va fi respectată și aplicată. Așa încât de unde juridic publicarea în „Monitorul Oficial“ a legilor este o condițiune suficientă pentru aplicarea lor conform Constituției, practic mai sunt necesare și imboldurile și explicațiunile guvernului, căci altfel ele ar rămânea fără eficacitate.

Faptul e nespuse de grav, pentru că el atinge respectul autorității acestui stat, care în condițiunile văzute nu poate lucra. De aceea tot ce derivă din partea juridică a vieții statului, poartă stigmatul neajunsurilor menționate. Viața economică îndeosebi e astfel grav lovită în manifestarea ei și de aceea avem o undulație așa de acută în rezultate. Nu vom putea ajunge la așezări solide economice, sociale sau naționale, fără primatul continuității și al respectării legilor.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Afacerile de compenzațiune.

Dacă facem o privire retrospectivă asupra evoluțiunii economiei popoarelor, vom putea observa, că principiile de cari este dirijată dela o epocă la alta, sunt aceleași, variind numai forma, sub forța împrejurărilor date la o epocă anumită.

Schimbul bunurilor spre pildă, este un principiu al comerțului, care are o vechime de multe mii de ani. Cu toate că ne despart veacuri nenumărate dela începuturile sale rudimentare și până la forma perfecționată la care l-a ridicat dezvoltarea tehnică a civilizației moderne, totuși forma rudimentară și forma cea mai complicată o găsim și azi alături una de alta.

Locuitorii insulelor polyneze și locuitorii marilor centre mondiale de comerț, fac vânzările și cumpărările lor după același principiu, numai cât banii polinezului sunt scoici de mare, pe când al comerciantului civilizat, monede de metal sau de hârtie. Scoicile de mare sunt însă un progres formidabil, căci mai sunt și acuma regiuni pe glob, unde schimbul se face bun pentru bun. Bunăoară banana contra sare sau piei contra alimente etc.

Cât de șubrede sunt în fond instituțiunile așa numitei noastre civilizațiuni, e ilustrat prin faptul, că tocmai în zilele noastre statele cele mai civilizate sunt pe cale de a introduce sistemul de schimb al popoarelor sălbatice din Australia și Africa.

Banul, bursa, căile ferate, navigațiunea, comerțul de devize, creditul etc., nu sunt altceva decât forme mai perfecționate al sistemului de schimb dela om la om și marfă contra marfă. Sistemul acela a funcționat perfect până când cumpărarea și vânzarea de marfă avea de echivalent plăți punctuale în valute fixe. Însă îndată-ce clădirea aceasta artificială a început să se clatine în urma defecțiunii valutare a unor țări prospere ca Anglia, și U. S. A. au început să se incurce și foarte complicatele ițe, cari alcătuiesc așa

numita piață mondială. Urmarea a fost o nemaipomenită restrângere a transacțiunilor și plăților dela o țară la alta. Cele mai multe state au introdus astfel de restricțiuni valutare și regimuri de devize, încât comerțul internațional a început să stagneze și să fie aproape imposibil. Atunci ce a urmat? Erudițiunea și subtilitatea omului modern au dat și ele imediat faliment, și nu s'a putut găsi nimic mai vrednic de imitat, decât sistemul unei culturi atât de desprețuite ca acela al unui insular sau eschimos. S'a recurs adecă la principiul salvator numit „compenzațiune“, care nu este altceva, decât modestul schimb de piei contra alimente, sau banane contra sare; numai că se face cu mijloace moderne și pe o scară mai întinsă. Pentruca lumea să scape de mizeriile de devize, banul a fost pus pe planul al doilea, și s'a ajuns iarăși la sistemul străvechiu de când e lumea, a schimbului de marfă contra marfă în natură.

Bunăoară noi avem de exportat cereale, iar Germania mașini. Nu vom mai avea nevoie de Banca Națională cu multiplele sale formalități greu de împlinit și costisitoare de timp și bani, pentru obținerea devizelor necesare unui import de mașini. Deoarece singularității producători din ambele țări nu pot se între în legături directe unul cu altul deoarece nu se cunosc și nu au informațiuni precise de avere unul despre altul, ci se vor adresa firmelor mari de import-export din Galați sau Constanța, respective Hamburg sau Brema, fiindcă acestea au posibilitate mai mare de a atrage în cercul lor de activitate intereseși mai numeroși, cu scopul de a cumpăra sau vinde mărfuri în schimbul altora.

În practică afacerea se va desfășura deci în modul următor. Firma de import din Constanța, Popescu & Co., cumpără dela firma Mayer din Brema mașini. Totdeodată firma Ionescu din Constanța livrează porumb la un importator din Brema. Plata se va face în modul următor, presupunând că prețul mărfurilor de schimb sunt aproximativ egale: Firma de import din Constanța, Popescu & Co. va plăti în valută românească prețul mașinilor firmei de export Ionescu. În Brema plătește firma importatoare Schuster, prețul porumbului exportatorului de mașini Mayer. Atât în Germania, cât și în România, plata se va face prin urmare în valută indigenă, așa că nu e nevoie de devize. Firma din România nu va trebui să-și bată capul cum va putea procura devizele necesare pentru cumpărarea mașinilor, iar în Germania cumpărătorul porumbului nu va mai avea grije de unde să-și procure Lei sau alte devize pentru plata cerealelor către firma românească. Natural, că în practică transacțiunea va deveni ceva mai complicată, din motivul că prețurile pentru ambele mărfuri nu vor fi tocmai egale, așa că va rămânea totdeauna o mică diferență care va trebui totuși acoperită cu devize sau pe altă cale. Grosul afacerii însă nu va suferi din cauza aceasta,

deoarece o cantitate mică de devize se va putea mai ușor cumpăra decât una mare. Este evident, că dacă sistemul acesta de schimb s'ar generaliza, ar dispărea cu timpul și piedecile atât de neplăcute cari se pun azi în calea comerțului internațional, grație politicii valutare ostile a diferitelor țări, în urma căreia este imobilizat aproape întregul comerț mondial.

În special la noi sistemul acesta, dacă ar fi sancționat și de oficialitate, ar putea substitui cu succes sistemul actual de contingentare, care face mult sânge rău în rândurile celor interesați, deoarece deschide larg porțile la producțiune, abuzuri și mituiri. Chiar în zilele acestea am putut vedea prin ziare terfelindu-se numele unui fost secretar general dela industrie și comerț, în legătură cu gheșefăriile dela oficiul de contingentare. La noi ar trebui dată o mai largă posibilitate inițiativei particulare în domeniul comerțului extern, căci durere avem și oameni lipsiți de conștiință în oficiile de stat, cari nu judecă obiectiv necesitățile țării și să nu folosească situația la care au ajuns, în mod nerușinat pentru scopuri personale venale.

E. V.

Aplicarea legii conversiunii.

Jurisprudențe :

Dacă dispozițiunile art. 16 din legea pentru reglementarea datoriilor din 14 Aprilie 1933 se aplică și deponenților cetățeni străini.

Soluție afirmativă. (Art. 12, 16 și 17 din legea dela 14 Aprilie 1933).

RESPINS — după divergență — recursul făcut de M. B., prin dl adv. S. Frișof, în contra încheerii No. 2572/933 a Trib. Bihor S. I., în proces cu Casa de Păstrare Valea Crișului Bihorean, prin dl adv. Sever Andru.

Dispozițiunile art. 16 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane, din 14 Aprilie 1933, din care rezultă că legiuitorul a căutat să institue un moratoriu special unora din instituțiile de credit, în sensul de a nu se putea cere de către vre-un creditor restituirea depozitului decât în anumite condițiuni nevizând deci o categorie de beneficiari ai legii, ci o categorie specială de creditori, cari au suferit aplicațiunea legii, nu constituie prin urmare o măsură propriu zisă de conversiune, căreia să-i poată fi opozabilă aplicațiunea art. 12 din lege; deci beneficiul art. 16 se poate invoca și în contra creditorului supus străin.

(Cas. II., decizia civilă No. 254, din 20 Martie 1934).

Considerentele deciziunii:

Asupra recursului introdus de M. B. în contra încheierii cu No. 2572/1933 a Tribunalului Bihor Secția I-a;

Având în vedere hotărârea supusă recursului și actele dela dosar, din cari rezultă că M. B. de origină american, creditor al Soc. Cassa de Păstrare Valea Crișului Bihorean din Aleșd-Bihor, pentru suma de 100.000.— Lei, ce depusese la această Cassă de

Păstrare și pentru procente și cheltueli, cerând Judecătoria Aleșd vânzarea prin licitație publică a unui imobil din localitate al debitoarei, asupra căruia se intabulase ipotecă în favoarea creditorului, — Judecătoria a emis publicația de licitație, argumentând că numitul creditor fiind cetățean american, potrivit art. 12 lit. r, din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din Aprilie 1933, dispozițiunile acestei legi nu sunt aplicabile în speță;

Că în contra publicațiunei de vânzare, debitoarea a făcut atât contestație, cât și apel (recurgere), pe motiv între altele, că licitația s'a ordonat contra dispozițiunilor art. 16 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane, aplicabile și creditorilor străini, și asupra cărora statuându-se, contestația e respinsă de Judecătoria de ocol Aleșd pe aceleași motive arătate în publicația de vânzare, iar în ce privește apelul (recurgerea) e admis de Trib. Bihor S. I. prin sentința No. 252 (dos. No. 2572) din 23 Decembrie 1933, pe motiv că din combinația textelor art. 16 și 12 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane, rezultă că Banca urmărită poate să invoace beneficiul acordat de lege și față de un creditor străin;

Că, în contra sentinței Tribunalului, creditorul a introdus recurs, în sprijinul căruia a formulat un motiv de casare și asupra căruia statuând, la termenul de 16 Februarie 1934, Inalta Curte S. II. a constatat că s'a ivit divergență;

Având în vedere, că chestiunea dedusă prin motivul de casare și rămasă în divergență, constă în aceia de a se ști dacă art. 16 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933, se aplică și deponenților cetățeni străini, adică dacă dispozițiunile art. 12 litera r. au aplicațiune în speță;

Considerând, că legea pentru reglementarea datoriilor rurale și urbane din 14 Aprilie 1933, prin art. 12 enumără o serie de excepțiuni în cari măsurile de conversiune nu se aplică, și între cari, la lit. r, se prevede că, deasemenea, dispozițiunile legii nu se aplică datoriilor către societăți ori persoane fizice de naționalitate străină, dacă acestea sunt creditoare nemijlocite sau dacă au devenit posesoare a creanței prin gir sau cesiune cu dată certă înainte de 18 Decembrie 1931;

Considerând că, aceeași lege prevede mai departe și o dispozițiune specială cu privire la instituțiunile de credit, — stânjenită în activitatea lor prin aplicarea măsurilor de conversiune, — dispunând prin art. 16, că aceste instituțiuni de credit cât și Băncile populare, cari au în plasamentul lor creanțe intrând în prevederile prezentei legi, într'o proporție de cel puțin 30⁰/₀, vor avea dreptul, din momentul prezentării acestei legi în Parlament, să restituie deponenților, pentru termenul cât proporția acestor creanțe se va menține la cota de mai sus, cote din depozitele spre fructificare depuse anterior datei de 18 Decembrie 1931, în proporție cu capacitatea lor

de plată și cu sumele încasate din creanțele prevăzute în această lege, — cererea urmând a se adresa de institutul respectiv Băncii Naționale, care va decide regimul restituirii pentru fiecare an;

Considerând că, din dispozițiunea de mai sus, — care de altfel este direct inspirată din paragr. 9 al legii din 26 Octombrie 1932, — rezultă că legiuitorul a căutat să institue un moratoriu special unora din instituțiunile de credit și cari au de suferit din repercusiunea legilor moratoriale, stabilind o cauză legitimă de refuz de restituire a depozitelor, și creind astfel pentru ele o excepție de favoare, în sensul de a nu se putea cere de către vre-un creditor restituirea depozitului decât în măsura capacității de plată a instituțiunii debitoare și în conformitate numai cu avizul Băncii Naționale;

Că, această dispozițiune a legii, nevizând o anumită categorie de beneficiari ai legii, ci o categorie specială de creditori, cari au suferit aplicațiunea legii într'o măsură însemnată și cari sunt debitori la rândul lor, nu constituie prin urmare o măsură propriu zisă de conversiune, căreia să-i fie opozabilă aplicațiunea art. 12 sus-citat, și aceasta cu atât mai mult, cu cât dat fiind scopul urmărit de legiuitor, după cum s'a arătat, și anume acela de a pune aceste instituțiuni de credit în situațiunea de a nu se declara insolabile, ci prin moratoriul acordat să fie puse în măsură de a achita la rândul lor pe creditori printr'o lichidare treptată a depozitelor, oprind deci pe deponenți de a cere restituirea totală și deodată, — prin admiterea creditorilor străini ca prin excepție ei să poată cere restituirea depozitelor, s'ar ajunge la situațiunea de a se declara acele instituțiuni în stare de insolabilitate sau faliment, deci de a se eluda intențiunea și scopul urmărit de legiuitor;

Ca de altfel, în ce privește declararea în stare de faliment, ea este expres interzise prin art. 17, text care reglementând o instituțiune de drept este deci opozabil tuturor celor ce legea nu i-a exceptat în mod expres, ceea ce rezultă și din desbaterile parlamentare cu ocaziunea votării unei dispozițiuni similare din legea din Aprilie 1932;

Considerând, că în speșă, Tribunalul admitând apelul și hotărând că Banca urmărită a putut să invoace beneficiul acordat de lege prin art. 16 și față de creditorul urmărit cetățean american (străin) — a făcut o justă aplicațiune a dispozițiunilor mai sus arătate, că din acest punct de vedere motivul de casare urmează a se privi ca nefondat și prin consecință a se respinge recursul ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

Notă. Deși deciziunea aceasta se referă la aplicarea și interpretarea art. 16 și 12 al. r. din legea reglementării datoriilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933 abrogată prin legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, totuși finem să publicăm considerentele acestei deciziuni, deoarece art. 12 alin. r. din legea abrogată dela 14 Aprilie 1933 îi corespunde art. 69 litera a) din actuala lege de conversiune. Aflăm de justă și co-

rectă interpretarea dată de Inalta Curte art. 12. Dar dacă sub imperiul legii din 1933 putea fi vre-o îndoială dacă excepțiile prevăzute în art. 12 acelei legi și mai ales exceptarea creditorilor străini se referă și la alte categorii de debitori de cât cei agricoli și urbani, de ex. băncilor, prevăzând art. 12 ca „Dispozițiile prezentei legi nu se aplică... datoritorilor” etc, în actuala lege aceasta îndoială nu mai poate exista. Într'adevăr art. 69 dispune: Se exceptează dela beneficiul capitolului I și II al legii următoarele datorii“. Deci este evident că excepțiile se referă la anumite datorii ale debitorilor agricoli și urbani și prin urmare deponenții supuși străini nu sunt exceptați dela aplicarea dispozițiunilor art. 32 și următorii, având aceste texte de legi aplicare generală pentru toți deponenții, respective pentru toți creditorii băncii. Dr. M. V.

Bibliografie.

TABELE cu ajutorul cărora se poate execută rapid și precis orice calcul în legătură cu creanțele supuse Legii lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 April 1934. Tipografia „Ardealul” Cluj 1934.

Sub titlul acesta a eșit de sub tipar de curând, o lucrare a dlui Vasile Bucur, expert contabil, funcț. sup. la Banca Centrală pentru industrie și comerț Cluj, pentru uzul tuturor debitorilor și creditorilor agricoli și urbani și al funcționarilor din bănci și bănci populare.

Lucrarea aceasta este foarte binevenită și de mare actualitate acum și este de un real folos practic.

Autorul, la începutul lucrării sale dă pe 7 fețe „Note informative” privitoare la cele 49 de tabele, ce urmează și cari cuprind calculațiunile pentru toate categoriile de datorii agricole și urbane din țară și separat pentru creanțele agricole din Bucovina.

În aceste „Note” se dau și numeroase exemple practice pentru întrebuițarea tabelelor.

Putem recomanda călduros băncilor și cooperativei noastre și tuturor celor interesați la conversiune debitori și creditori, aceste tabele, lucrate conștiencios și de bun folos tuturor.

Prețul este Lei 100—, destul de moderat, considerând numărtoasele tabele, cifre, supuse la tipografie unui tarif urcat.

Valorificarea muncii și raționalizarea gospodăriei țărănești. — Invățăături agricole-economice.

Este titlul unei broșurele, ce a apărut ca No. 214 din Biblioteca Poporală a „Astrei” Sibiu, scrisă în graiu poporal de valorosul nostru colaborator, dl Ing. Gheorghe Brânduș din Sibiu.

Pe 84 de pagini, într'un limbajiu înțeles de ori și cine, autorul tâlmăcește înțelesul cuvintelor: valorificare și raționalizare și în scurte capitole arată: Cum se prezenta valorificarea muncii țărănești înainte de rășhoiu; cum se prezintă înțelesul acestei valorificări după rășhoiu; deosebirea între cele două feluri de valorificări ale muncii țărănești; cum s'a ajuns la ideea raționalizării; cum s'a lărgit înțelesul raționalizării; cum s'a ajuns la normalizare. Normalizarea: o raționalizare desăvârșită; cum s'a legat raționalizarea cu normalizarea? Urmează apoi capitolul V. Valorificarea muncii țărănești; cap. VI. Raționalizarea gospodăriei țărănești. Broșurica se încheie cu un dialog între doi gospodari țărani prieteni.

Broșura se cetește cu folos nu numai de țărani-agricultori ci și de intelectuali. Prețul 5 Lei.

MINISTERUL FINANTELOR.

„Imprumutul de înzestrarea Țării“ 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$.

PROSPECT DE EMISIUNE.

(REZUMAT).

1. Se emite prin subscripție publică obligațiuni de 1000 Lei valoare nominală pe prețul de 880 Lei obligațiunea.

Plata obligațiunilor subscrise se face printr'un singur vărsământ, odată cu subscrierea, între 5—30 Noembrie 1934.

2. O parte din suma de plată se poate achita cu titluri din vechile rente emise de Stat, socotite pe anumite cursuri arătate în foaia de subscripție. Suma ce se plătește cu titluri de rentă nu poate depăși 20% din valoarea nominală subscrisă.

3. Obligațiunea de 1000 Lei produce o dobândă de 4,50% pe an, care se plătește jumătate la 1 Iunie și jumătate la 1 Decembrie, prima plată făcându-se la 1 Iunie 1935.

4. Obligațiunile se rambursează în 40 ani prin trageri la sorți, cari se fac de 4 ori pe an: la 1 Februarie și 1 Mai pentru obligațiunile care se rambursează la 1 Iunie următor, și la 1 August și 1 Noembrie pentru cele care se rambursează la 1 Decembrie următor. Prima tragere la sorți se face la 1 Februarie 1935.

5. În anul întâiu se rambursează cu premii mari pentru fiecare un miliard din capitalul subscris:

1.	oblig. cu	3.000.000	Lei	total	3.000.000	Lei.
2.	„ „ câte	1.000.000	„	„	2.000.000	„
4.	„ „ „	500.000	„	„	2.000.000	„
4.	„ „ „	250.000	„	„	1.000.000	„
46.	„ „ „	100.000	„	„	4.600.000	„
57	obligațiuni rambursate în total cu				12.600.000	Lei.

În anii următori, numărul obligațiunilor cari se rambursează cu 100.000 Lei se micșorează cu câte o obligațiune din an în an.

6. Restul obligațiunilor care se mai amortizează în fiecare an se rambursează cu o primă de 200 Lei peste valoarea lor nominală, adică :

Titlurile de	1.000	Lei se rambursează	cu	1.200	Lei.
„ „	2.000	„ „	„	2.400	„
„ „	5.000	„ „	„	6.000	„
„ „	10.000	„ „	„	12.000	„
„ „	20.000	„ „	„	24.000	„

7. Plățile dobânzilor și amortimentelor se fac în lei stabilizați, leul reprezentând o greutate de 10 miligrame aur cu titlul 0.900.

8. Cupoanele scăzute și obligațiunile eșite la sorți se primesc drept numerar de către toate Casele Publice.

9. Nu se va face niciodată vre-un scăzământ la plata dobânzilor sau a sumelor cu cari se rambursează obligațiile, adică aceste plăți sunt scutite de orice impozite sau taxe. Obligațiunile mai sunt scutite de impozitul pe succesiuni, dote și donațiuni.

10. Obligațiunile se primesc spre lombardare, garanții și cauțiuni.

11. Subscripțiile se fac la:

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI și Sucursalele ei;

CASSA NAȚIONALĂ DE ECONOMIE și CECURI POȘTALE;

La Birourile Oficiilor Poștale;

Toate Caserile Publice și la Băncile ce se vor arata la timp.

Notă. — Lămuriri se găsește în prospectul de emisiune.